

I en engelsktalende Verden med det bedste, vi kan give dem, Kundskab til Guds Ord, lukket inde i et Skrin, hvortil kun de selv har Nøglen? Og selv om dette bærer Korsets Tegn, og der af Aanden, som er i dem, kan ses noget af, hvad det indeholder, saa kan det hverken bruges til Angreb eller Forsvar i den Verden, de færdes i; thi dette at holde os for os selv som et dansk Folk i Amerika med indbyrdes Ægteskab og alt andet er vist noget af et bristet Haab. Naar jeg undtager Præstebørn i Forbindelsen med grundig Kendskab i Guds Ord paa Engelsk, saa er det ikke ment som en Fornærmelse, men der er jo Forskel paa Folk, og der er kun faa af Menighedsfolkene, der har Dygtighed og Tid til at give deres Børn Hjemme-Undervisning i den engelske Bibel. Der er gaaet et Suk gennem min Sjæl, naar jeg ved Morgen og Aftenandagterne skiftevis i Dansk og Engelsk ser, hvor langt mere de er interesserede i Engelsk, et Suk for, hvad jeg har inderlig kært, men som alligevel maa for Forholdenes Skyld svinde bort. Maaske der kan indvendes: I har vel intet gjort for det Danske i Hjem og Skole. Lad mig se tilbage. Børnene begyndte at gaa i dansk Søndagsskole og Lørdags- og Ferie-Skole, saa snart de var gamle nok; det er nu henvend tre og tyve Aar siden. I denne Tid har vi kun i ti Maaneder været udelukket fra dansk luthersk Forkyndelse. De ældste har gaaet halvandet Aar i dansk-engelsk Hverdagsskole, og tre af dem har været paa vore danske Højskoler. Og de har indtil for to Aar, siden hvert Aar gaaet i dansk Ferie-Skole. Da de begyndte at gaa til amerikansk Højskole her ude, hvor der lærers Tysk og Spansk, sagde vi til hinanden hvorfor ikke Dansk i et saa stort dansk Settlement. Saa gik vi til Forstanderen for Easton Højskole og forhørte os om det. Han var forekommende; sagde, at hvis der kunde blive en Klasse af dem paa saa mange var de villige til at holde en Lærer, der kunde undervise paa Dansk, vi har Pengene, sagde han, „Just keep up the agitation for it until you get it, you can just as well have it as not.“ Det blev gjort, og Professor Juhl kom herud. Hvor glædede det os det første Aar, da de begyndte at oversætte og skrive Stil paa Dansk som Lektie i den amerikanske Højskole med en dygtig Mand som Lærer. Men hvor længe varede det? et Aar, og sikken Jammer der var i den Klasse; det var ikke nok, at de skulde have Dansk i Kirken og Ferieskolen, men nu skulde de til med have det i Højskolen! Af den hele Klasse, som dog fik meget godt ud af deres Undervisning, vilde næppe een eneste frivilligt have valgt Dansk igen. Dette og Mangel paa Anerkendelse som fuldt Fag gjorde Ende paa Dansk i Højskolen. Men nu i Hjemmet? Vi taler ikke altid Dansk noget af Tiden, men vi har holdt dem til at lære deres Lektier, har holdt Husandagt paa Dansk og har til enhver Tid været rede til at hjælpe dem til Rette med det. Men med alt dette elsker de ikke det danske Sprog nok til at ønske at bevare det, og hvis jeg ikke vidste, at vor Erfaring er mange, mange andres Erfaring, hvor Børnene er blevet gamle nok til at forlade Hjemmet, vilde jeg kun unødigt have nedskrevet det.

Dog maa vi takke Gud for, hvad den dansk lutherske Kirke har været for os og vore Børn; den har ikke hjulpet dem til at faa Afsmag paa Guds Ord; den har ikke hjulpet dem til at tage deres Kristendom let-sindigt, heller ikke har den gjort dem fremmede i Guds Hus men lært dem, at deres Plads er der; det er meget at være taknemlig for. Men her kommer saa Vendingen. De siger: Lad os faa det paa Engelsk, det Sprog kan vi bedst tolke vort Hjertes Tan-

ker paa; ellers tier vi stille. Skal vi gøre vore Børn til tiende eller til talende Kristne? Jeg har set det rundt om mig, og jeg har hørt dem sige det igen og igen. Der er dog ingen Tvivl om, at man endnu kan holde det gaende i lang Tid med det danske, især hvis man rigtig er besjælet af den Tanke som der blev sagt til mig forleden Dag: Hvis de vil Engelsk lad dem da saa endelig gaa til de engelske Kirker og ikke komme herind med det og spolere vor gode danske Kirke. Man kan i Menighederne, hvor der staar en udpræget dansk Personlighed som Leder, vinke de mest dansksindede og de sidst fra Danmark ankomne unge og yngre Folk som kommer lige til de danske Settlementer og tager Arbejdet op her i Landet. Thi hvis Regeringen ikke sætter en Stopper for „de store Tilstrømninger,“ saa kommer der jo altid nogle, og man kan gøre dem til Ledere i Menigheden og derved holde det engelske ude, og saa kan vi lade Præstebørn og Menighedsbørn, fødte og opvoksede her i Landet, sidde for sig selv og høre til, indtil de bliver trætte af det og gaar deres Vej, nogle ud af Frontdøren, andre ud af Bagdøren — og der er gaaet adskillige allerede — uden at det mærkes stort i de forrestes Rækker. Man faar undskyldte mig, naar jeg siger at jeg tror, det lader sig gøre, jeg har da kendt Præster, der med Fordel har studeret Græsk i deres Sommerferie, hvorfor saa ikke Engelsk? Hvis det gøres nødvendigt. Saa er der kun eet endnu, jeg vil berøre med Hensyn til Sproget. Hvorfor ikke gøre „Danskere“ halv dansk og halv engelsk? Vi kunde jo om nødvendigt have en Medredaktør og saa gøre Bladet saa stort, som det var før Krigen. Det er for lille; vi betaler \$7.20 om Aaret for et Dagblad, saa har vi vel ogsaa Raad til at betale for det, som vi langt mindre kan undvære som Kirkefolk, et godt dansk-engelsk Ugeblad.

I al Ærbødighed,

Sørine Klyver.

## Danmark

**Dansk Traktatselskab.** Nu — ved Aarskiftet — er det Tid at tegne Aarsabonnement. Det er i Virkeligheden den billigste og den letteste Form, og man sikrer sig derved, at man hver Uge faar en ny Traktat.

Der er den Forskel paa Traktaterne og vore kristelige Ugeblade som f. Eks. „Søndagsbladet“ og „et Ord med paa Vejen“ etc., — trods naturligvis den store Grundenhed i Hovedsynspunktet, som er: Guds Riges Fremme og Menneskesjæles Frelse —, at medens Søndagsbladene i det væsentlige bringer opbyggeligt Stof, der er gyldigt for alle Tider, søger Traktatselskabet at føle Tidens Puls, at være saa aktuelt som muligt.

Derfor har Traktatselskabet ogsaa under Krigen f. Eks. søgt at genspejle lidt af de sjælelige Dønninger, som de store Verdensbegivenheder afsatte i Menneskesjælene, og saaledes stræber det ogsaa efter at følge med i Aarets vekslende Perioder. Eksempelvis skal saaledes henpeges paa de fire Traktater, der nu er udgivne ved Overgangen fra det gamle til det nye Aar.

Traktaterne redigeres af Sognepræst A. Fibiger, og Traktatselskabets Formand er Kammerherre S. Barner. Ekspeditionen er Købmagergade 52, Kbhvn. K. „Kr. Dgbl.“

**K. F. U. M. i Julen.** Juleaften var der ialt 325 Mænd, deraf omtrent Halvdelen Soldater, som søgte nogen Hjemlighed og en kristelig Julefest i K. F. U. M.

I selve Juledagene var der forholdsvis stille i det store Hus, 3—400 engelske Krigsfanger udgjorde vel Halvdelen af de daglige besøgende. Mangfoldige Medlemmer var jo rejst. Dagene mellem Jul og Nytaar har været travle, for saa vidt som der er forberedt og afholdt Fest paa Fest. Ungdomsafdelingen, Yngsteafdelingen, K. F. U. M. Spejderne og mange mindre Kredse har sat hinanden Stævne i disse Aftener. Paa Festsalens Ende-veg lyser et stort Lærred med Skamlingsbanken og Sønderjylland, malet af Viggo Bang og Aage Jørgensen. — Nytaarsaften plejer at forme sig som Juleaften med mange Gæster. Nytaarsnat er der, efter Tradition, Sammenkomst med Bøn og Sang. „Kr. Dgbl.“ Nytaarsaftensdag.

**En dygtig Arbejder.** Akt. Larsen & Petersens Pianofabrikker har i Anledning af de sidste foretagne Udvidelser, iflg. „Kr. Dgbl.“ forfremmet den tidligere Værkfører, H. Munck, til Fabrikmester.

Hr. Munck staar som Typen paa den maaltbevidste Arbejder, der alene i Kraft af Dygtighed og Energi formaar at skabe sig en Position uden anden Uddannelse end en almindelig Haandværkers.

Paa Rejser i Østrig, Tyskland, Frankrig og England satte Munck sig grundig ind i Piano-fabrikationens Teknik, og M. arbejdede disse Aar paa saa kendte Fabrikker som Steinway, Bluthner, Steingraber m. fl.

I den Tid Munck har været ansat hos Larsen & Petersen er han steget fra Tillidspost til Tillidspost, indtil han nu staar som teknisk Leder af en af Skandinaviens største Virksomheder indenfor sit Omraade.

**De kunde tale Dansk.** Forleden Aften ankom 11 Franskmand til Lejren ved Hald. De var paa egen Haand gaaet over Grænsen nogle Dage før Nytaar og havde været indkvarteret i Ribe. En dansk Underofficer, der var paa Bækkelund Station for at modtage dem, spurgte dem ifølge „Vib. Stifts. Folkebl.“, om de kunde tale Tysk. Det sagde de alle Nej til, men til den danske Underofficers store Overraskelse tilføjede et Par af dem derpaa, at de kunde tale Dansk! Det viste sig, at de var Franskmand, der kunde beherske det danske Sprog, havde været interneret ved Skærbæk og arbejdet paa danske Gaarde der i over 4 Aar, og derefter gik Snakken selvfølgelig meget livligt.

**Beskyldninger mod en Præst.** Den 17. Januar 1917 beskyldte Møller P. Hermansen i Klejtrup Sognepræst J. K. Poulsen, Hersom, og Frue for at have behandlet deres Tjenestepige uforsvarligt. Da Præsten selvfølgelig i denne Anledning maatte anlægge Sag, blev Møller Hermansen ved Rinds Gislum Herredsting dømt til en Bøde paa 800 Kr. eller simpelt Fængsel i 3 Maaneder, hvorhos de for Præsten fornærmelige Sigtelser og Udladelser kendes døde og magtesløse.

Indstævnte kunde nemlig ikke bevise sine Paastande, ja end ikke under Sagen godtgøre, at han havde haft Føje til at anse dem for rigtige.

Meget kunde tyde paa, at der ligger andre Bevæggrunde bagved denne Sag end dem, der kommer aabenlyst frem.

**En Diamantbrudgom, der kan slaa Skærver.** Diamantbryllup fejredes iflg. „Ringk. A. Dagbl.“ den 28. December af R. Nissen Samuel og Hustru, Varde.

Nissen, der har haft en Landejendom, er endnu saa rask, trods sin høje Alder, at han kan beskæftige sig med at slaa Skærver.

**Fra Vestkysten.** Eksploderende Miner og Oversvømmelser. Bovbjerg, 30 Dec. Det gamle Aar synes at ville slutte med Orkan og Oversvømmelser herovre paa Vestkysten. I de sidst Dage har

haarde Storme raset over Havet og antaget Form af Orkan. Havet er sat i saa voldsomt Op-rør, at Fiskerne hurtigt maatte ned paa Stranden for at faa reddet deres Baade op i Klitterne, da Havet ellers tog dem.

Fra Havet kastes nu atter Miner i Land, og mange af dem er af en ny Slags og meget farlige, da de eksploderer af sig selv i Strandkanten. Ved Høfde C. her eksploderede en sidste Nat, og Stumperne klippede en svær Staaltrøse over, der var spændt fra en Kran oppe paa Bjerget og ned paa Stranden. En stor Rude knustes i Brugsforeningen og 3 store Ruder knustes i Lægeboligen i Stranden. Voldsomme Brag høres om Natten ind over Sognene, og røde Ildsjøer fra de eksploderende Miner ses op mod den mørke Nattehimmel. Strandvagterne langs Kysten ved sig ikke sikker for Sprengstumperne.

Med de haarde Storme sætter Havet uhyre Vandmasser ind gennem Thyborøn Kanal over i Limfjorden. I Dag staar den flade Slette mellem Knopper og Thyborøn under Vand. Rønland ud mod Limfjorden er omringet af Vand, saa Beboerne maa bruge Pramme for at komme op til Knopper og Harboøre. Vestkysten staar nu ved Aarets Slutning i Orkanens og Oversvømmelsens Tegn.

A. N.

**Store Tyvelagre.** Frederiksberg Politi har anholdt en 16aarig Dreng ved Navn Peter Jensen, der har begaaet Indbrud hos en Marskandiser og stjalet 6 Guld-uhre, en Mængde Ringe og et større kontant Beløb. Dette viste sig dog kun at være Smaating for den haabefulde Pøde. Ved Undersøgelse af hans Løgi viste det sig, at han havde et magtigt Lager af Tyvekoster, bl. a. for flere Tusinde Kroner Bøger fra Gyldendal, 150 Par Silkestrømper, 6000 Cigarer og meget andet.

I sidste Maaned er han flygtet fra en Opdragsesanstalt.

Københavns Politi har anholdt en 66aarig Kvinde, Frk. Bardenfleth, i hvis Lejlighed i Fredericiagade der er fundet for 20,000 Kr. Tyvekoster.

**Kom til det fede Lolland!** Paa Lolland er man inderlig ked af den Rüsserkoloni, der efterhaanden samler sig efter mer eller mindre eventyrlige Sejlture over Østersøen. Russerne spiser godt, men der er ikke Tale om, at de bestiller noget for Føden, og det synes Lollikerne med Rette, at de godt kunde.

Nu har man iflg. „Loll. Falst. Stiftstid.“ opdaget, at de lollandske Russer skriver baade til Femern og til Landsmænd paa Fyn, at de skal komme til Lolland, for der spiser de godt og skal ikke arbejde.

Det er nu sagt til Russerne, at de maa belave sig paa at blive sat til at bestille noget for Føden. Det har gjort dem meget sørgmodige.

**Den spanske Syge.** Paa de københavnske Hospitaler blev der Fredags, den 3. Jan. indlagt 30 Patienter med spansk Syge, og næste Dag indlagdes 32, et foruroligende højt Tal. Der er udskrevet 13 og død 5 Patienter. I Horserød-Lejren er to engelske Sekondløjtnanter døde af spansk Syge.

I de 4 Uger fra 1. til 29. Dec. er der til Amtslægen i Aarhus anmeldt i alt 2478 Tilfælde af spansk Syge. I samme Tidsrum indlagdes 209 Patienter paa Hospitalerne og 60 døde.

En af Lægerne i Randers blev forleden kaldt til et Hjem paa Landet. Efter hvad „Rand. Amtst.“ har faaet meddelt, mødte der den paagældende Læge, da han traadte ind i den afsidesliggende Gaard, et frygteligt Syn. I en Seng i Sovekammeret laa to Børn døde af den spanske Syge, og ved Siden af dem laa Forældrene og droges med Døden uden at kunne hjælpes. Ude i Køkkenet laa Gaardens unge Karl død, ramt af den spanske

Syge under sit Arbejde for at hjælpe de andre.

Gaarden ligger ude paa Marken, og først da det var for sent, kom der Folk til Stede. Man fik tilkaldt Læge, men Sygdommen havde da krævet sine tre Ofre og vil sikkert kræve to endnu.

I Pandrup er Statshusmand Peder Nielsen og hans Hustru døde af spanske Syge. Ægteparret efterlader ifølge „Aalb. Amtst.“ 4 Børn i Alderen 8 Aar—2 Maaneder. Et Par Nabofamilier har foreløbig taget sig af de smaa forældreløse.

Frederikshavn, 4. Januar. I Frederikshavn Lægekreds anmeldtes i sidste Uge 271 Tilfælde af spansk Syge mod 143 i Ugen før. I December Maaned forefaldt 1066 Tilfælde mod 3469 i November.

Viborg, 4. Januar. I Gaar aabnedes Kommuneskolerne efter at have været lukkede et Par Maaneder som Følge af Epidemien. Alle Børnene mødte paa nær 4.

Holstebro, 4. Januar. Den spanske Syge i Holstebro er nu saa ondartet som ingen Sinds før og har i det sidste Døgn krævet 5 Ofre. Gudstjenesterne er indskrænkede til en halv Time, og der synges ingen Salmer.

Den spanske Syge kræver stadig ikke saa faa Dødsfald over hele Landet.

I Vendsyssel f. Eks. har den hærget med stor Voldsomhed i Julen. Syv Hjem har Døden allerede ramt, mange ligger af tilstødt Lungebetændelse og svæver mellem Liv og Død, og der melder sig daglig flere Tilfælde. Der er kun faa Hjem, hvor Sotene ikke er til Huse.

I Roskilde er der i sidste Uge anmeldt 650 nye Tilfælde af spansk Syge.

**Influenzaen.** Paa Frederiksberg er der i sidste Uge af det gamle Aar anmeldt 350 nye Tilfælde imod 400 i forrige Uge. Antallet af Influenza-Dødsfald var i Ugens Løb kun 9. Paa Garnisons Sygehus døde Natten til 30. Dec. to af Influenza og Lungebetændelse, nemlig Sergeant Hansen af 1. Kystartilleribattalion og Menig 482 Steffensen, 21. Batl. 3. Komp.

**Glade Minder.** „Vib. Stiftstid.“ har haft en Samtale med nogle engelske Krigsfanger i Lejren ved Hald og spørger:

— Hvad fik De at spise i Tyskland?

Spørgsmaalet vækker almindelig Jubel. Latteren bølger gennem Rækkerne, og en hel Kaskade af ironske Bemærkninger er Svaret.

— Vi fik 3 storartede dejlige Maaltider om Dagen, siger en lille, mager Infanterist, vi fik Kaal og Vand om Morgenen, Kaal uden Vand om Middagen og Vand uden Kaal om Aftenen.

**En Hilsen.** Danske Kvinders Nationalraad har sendt følgende Hilsen til danske Kvinder i Sønderjylland:

„Paa den første Dag i det nye Aar, som vi ser i Møde med saa stor Forventning, hilser vi Jer danske Kvinder i Sønderjylland med Tak og Beundring for den trofaste Kærlighed, hvormed I gennem de mange, trange Aar har holdt dansk Sprog og dansk Kultur levende i Hjem og Folk.“

**Den smukke Herregaard „Juelund“** ved Køge er blevet flyttet til Hellerup. Grav Brochenhus-Schack har nemlig ladet Gaarden nedrive og af Materielne opført en Villa i Hellerup, hvor han skal bo. Ledelsen af Godset Giesegaard skal overtages af Grevens Søn, Fr. Brochenhus-Schack.

**Dødsfald.** Underbibliotekar ved det kgl. Bibliotek V. Jacobsen er afgaaet ved Døden af spansk Syge, 42 Aar gl. Afdøde var en Broder til Professor theol. J. C. Jacobsen.

Folketingsmand Emil Petersen er efter længere Tids haabløs Sygdom — Kræft —

afgaaet ved Døden i sit Hjem i St. Dams paa Møen, hvor han siden 1887 har været Førstelærer.

— Forh. Folketingsmand Kr. Lohmann i Aasum er afgaaet ved Døden, 60 Aar gl. Han repræsenterede Middelfartkredsen fra 1897—1901 og Otterupkredsen fra 1903—06. Han tilhørte det moderate Venstre.

— Adjunkt ved Nykøbing Katedralskole P. S. Garde er under et Besøg i Hovedstaden afgaaet ved Døden af spansk Syge, 52 Aar gl.

— Frontkommandør paa Københavns Vestfront, Oberst Harbou er afgaaet ved Døden efter kun en Dags Sygdom, 65 Aar gl.

— Fhv. Overlæge i Nyborg J. E. Clemensen er afgaaet ved Døden, 81 Aar gl. Han, der var Ridder af Ddg. og Dbm., deltog som Underlæge i Krigen 1864.

— Mag. art. Valdemar Larsen, der for faa Dage siden var bleven udnævnt til Adjunkt ved Nykøbing Katedralskole, er pludselig afgaaet ved Døden, i sit Hjem, ca. 35 Aar gl.

— Garvemester Eduard A. Glud i København er afgaaet ved Døden, omtrent 72 Aar gl.

— Efter en langvarig Sygdom og et længere Sygeleje er forh. Gaardejer Hans Jensen, Havlev, Juledag afgaaet ved Døden.

— Statens Tilsynsførende med Eksportmarkederne, Gaardejer E. Ivar Ravn, er afgaaet ved Døden i Kolding af spansk Syge i Forbindelse med Lungebetændelse, 42 Aar gl.

— Skræddermester N. F. Biesen, Horsens, der var Medlem af Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse og Kasserer for Centralforeningen af Skrædderestre i Jylland og Østifterne, er afgaaet ved Døden, 65 Aar gl.

— Den danske Konsul i Hankow A. Th. Brandt er if. indløben Meddelelse afgaaet ved Døden, 51 Aar gl.

— Folketingsmands yngste Medlem, Løjtnant A. Kidde, er efter faa Dages Sygdom afgaaet ved Døden af spansk Syge, godt 30 Aar gl.

— Randers, 4. Januar. Ingeniør Eibert Petersen, Søn af afdøde Kaptajn Poul Petersen, Randers, er den 23. December afgaaet ved Døden i San Francisco af spansk Syge.

— Direktør for Aktieselskabet Schjøning & Arve Julius Schjøning er afgaaet ved Døden i sit Hjem af en Blindtarmbetændelse, der brød ud Nytaarsaften. Han blev 67 Aar gl.

— Fhv. Sygehuslæge i Slagelse H. P. Fernum Jensen er afgaaet ved Døden i København efter længere Tids Sygdom, 67 Aar gl.

— Pastor Søren Friis, Aaby, er i en Alder af 49 Aar afgaaet ved Døden paa Aalborg Amts Sygehus, hvor han indlagdes Juleaften for en Galdestenlidelse. Pastor Friis var fra 1904 Sognepræst i Rørbæk-Grynderup og Stenild ved Hobro, indtil han i 1916 kaldtes til Aaby. Afdøde efterlader Hustru og 7 Børn.

— Forh. Sognepræst til Berum og Lyngby, J. S. Jensen, der blev entlediget i 1906, er iflg. „Aarb. Stiftstid.“ afgaaet ved Døden Nytaarsdag.

— Købmand Frederiksen Hustru i Kellerup, som for en Tid siden styrtede ned af en Trappe og paadrog sig en alvorlig Hjerneerytelse, er afgaaet ved Døden, da der slog sig Lungebetændelse og Nyrerebetændelse til.

— Kaptajn Gunde Gundesen Ved 26. Batl. i Næstved er afgaaet ved Døden, 43 Aar gl.

— Frederikssunds ældste Borger, Købmand Frands Outtrup, er død i en Alder af 92 Aar.

— Ifølge „Vends. Tid.“ er den gamle ejendommelige Smed Lars Peter Thomsen, Folketingsmand Ths Larsens Fader, afgaaet ved Døden i sit 89. Aar.

